

Тема 1. Введення. Поняття «Дизайну міського середовища».

Розглянуті теми:

- 1.1 Поняття «Дизайну міського середовища»
- 1.2 Функціонально-просторові різновиди міського середовища..
- 1.3 Типологічні характеристики громадських просторів міста
- 1.4 Архітектурна організація міського середовища
- 1.5. Архітектурно-просторова середу міста
- 1.6 Структура сельбищної території

1.1 Поняття «Дизайну міського середовища»

Міське середовище - явище різноаспектне, багатоступінчате, в якому архітектурна творчість становить лише частину взаємодій у загальному процесі чинників. Тому в архітектурній теорії не існує усталеного терміна для позначення даного матеріально-просторового об'єкта. Його назва «урбаністичний простір», «зовнішнє міський простір», «міський ландшафт», «інтер'єр вулиці», навіть «містобудівний ансамбль», маючи на увазі архітектурне середовище, призначення для міської діяльності, що не вимагає закритих приміщень, активно пов'язаної з природно-кліматичними впливами, або допускає їх в широких межах.

Найбільшого поширення набули два визначення: «міські громадські простори» і «міський інтер'єр», точніше інших визначають містобудівну сутність об'єкта.

Терміни «міське громадське простір», «міський інтер'єр», є складовою частиною понять, що описують явища більш загального порядку «відкритий простір», «архітектурне середовище», «архітектурний простір». До класифікації відкритих просторів у містах і групових системах населених місць відносяться незабудовані території взагалі, в тому числі, головні проспекти, набережні, еспланади, пішохідні зони, площі, а так само господарсько-технічні простору, призначені для комунального та дорожньо-транспортного благоустрою міста. Термін «архітектурний простір» підкреслює естетичний зміст явища - воно виникає, коли із загального простору за допомогою архітектурних форм виділена і перетворена його певна частина, яка виступає як архітектурної форми, при цьому виключаються з розгляду інтер'єри будівель, але вводяться такі фактори становлення зорового ряду як вуличний рух, будівельно-ремонтні роботи, реклама.

Далі застосовуваним в дослідженні терміном «міське громадське простір» позначені фрагменти міського середовища, що мають важливе містобудівна статус, призначені для соціального, політичного та економічного спілкування городян і активно пов'язані із зовнішніми природно-кліматичними впливами.

Найпростішою формою міського громадського простору загально визнано вважається одиничний щодо ізольований фрагмент міста, який глядач в змозі сприйняти одноразово: площа, перехрестя вулиць, сквер, відрізок магістралі.

1.2 Функціонально-просторові різновиди міського середовища.

Просторова першооснова міських громадських просторів виникає як функціональне поле пов'язаної з ними життєдіяльності, яка обмежується розмірами і формою, відведеної для неї території. Габарити необхідних планувальних елементів міського середовища - вулиць, парків, прибудинкових ділянок - задаються потужністю потребують просторі процесів. Інший ряд потреб, формують просторове конструкцію міста, пов'язаний з функціонуванням архітектурних обсягів, які задають горизонтальні габарити простору, виходячи з висоти пов'язаних з ним архітектурних мас.

За ознакою сформувала їх містобудівної **потреби**, всі громадські простору міста поділяють на три різновиди.

1. Спеціально зведені, найчастіше площинні споруди, однозначно відповідні конкретної функціональної задачі. До «просторовим спорудам» відносяться стадіони, експозиційні ділянки, пляжі, технологічні майданчики - від автостоянок до накопичувальних водойм. Головує в архітектурному побудові цих об'єктів поверхню ділянки, що реалізує функцію, тоді як зорові кордону таких просторів вторинні або випадкові.

2. Простору, супутні самотійним об'ємним спорудам. Такі внутрішні двори житлової забудови, адміністративних будівель, споруд, їх комплексів. Вони можуть мати і самотійну функцію (розподільну, рекреаційну), але підпорядковану основної функції викликала їх до життя споруди.

3. Багатоцільові об'ємно-просторові освіти, причиною виникнення яких стають укрупнені містобудівні фактори: необхідність загальноміських комунікацій з мережею установ і магазинів, потреба у великому громадському ядрі, сформованому монументальної забудовою, де тісно пов'язані функції майданчики і організуючих її обсягів. До цієї категорії належать несхожі за структурою громадські простору - площі, вулиці, сквери, бульвари.

Все це ускладнює об'єктивну класифікацію громадських просторів з позицій функціональної бази.

1.3 Типологічні характеристики громадських просторів міста

Враховуючи, що існують різні види споживачів середовища: транзитний перехожий, пасажир, сторонній спостерігач, турист, професіонал, що тяжіють до певних видів просторів і способам їх освоєння, їх функціональне використання.

Одна з прийнятих **класифікацій** виділяє простору:

- - транспортно комунікаційні;
- - рекреаційні;
- - супутні (об'єктах та спорудах);
- - невикористані (просторові паузи);
- - комунікаційні простору;
- - діяльні;
- - з лідируючої функцією (торгові, культурно-видовищні;
- - рекреаційні;
- - транспортно-комунікаційні;
- - історико-меморіальні);
- - дисперсно-функціональні.
- Зміна складу, організаційної структури і властивостей міських громадських просторів проходило під впливом наступних факторів: ---- технічне;
- - економічний розвиток суспільства;
- - його соціально-культурні особливості;
- - ідеологічна основа;
- - природно-кліматичні умови .

Висновком морфологічного і генетичного аналізу середовища міста є гіпотеза про поступовий перехід від розрізнених громадських просторів до формування їх системної єдності, де кожен тип і вид простору займає своє місце, визначаючи характер цілісності.

У сучасних містах в тій чи іншій формі збереглися майже всі накопичені в процесі історичного розвитку типи міських громадських просторів, багато з яких у зв'язку з розвитком міського транспорту опинилися в пригнобленому стані. Так, серед вулиць в даний час переважають простору з транспортною функціями (транспортні, транспортно-пішохідні, пішохідно-транспортні).

Пішохідні простору представлені невеликими відрізками. Але майже в усіх містах є в центрі міста вулиця з обмеженим рухом транспорту.

Площі в основному служать транспортними розв'язками і одночасно є фокусами пішохідних пересування.

Виходячи з різноманіття містобудівного статусу та соціальної привабливості території типологія громадських просторів проводиться за такими **ознаками**:

- Соціально-містобудівна значущість (надгородські, міські, районні, локальні);
- Функціонально-комунікаційне використання (транспортні, транспортно-пішохідні, пішохідно-транспортні, пішохідні та простору-стоянки);
- Функціонально-соціальне значення (адміністративно-ділові, культурно-видовищні, торговельні та громадського харчування, масових суспільних дій, поліфункціональні);

Культурно-духовної цінності (сакральні, полусакральні, публічні)

1.4 Архітектурна організація міського середовища

Місто як містобудівна об'єкт відноситься до сфери діяльності різних фахівців архітекторів і дизайнерів, соціологів та економістів, екологів і дендрологів, геологів та інженерів міського господарства, істориків-краєзнавців і т. Д.

Структура міста складається роками, якщо не століттями, відповідно до історичних, господарсько-часовими, культурними, демографічними, географічними і кліматичними умовами.

Місто можна розглядати як цілісну **просторово-часову середовище проживання людини** зі своїми традиціями, соціальними та естетичними цінностями. При цьому можна виявити певні механізми взаємозв'язку між фізичними формами середовища і соціальної динамікою суспільства.

Для кожного міста характерна своя сформована архітектурне середовище, причому це відноситься не тільки до різних містах, але і до різних районів одного і того ж міста.

Архітектурний вигляд сучасного міста повинен бути яскравим, художньо повноцінним, своєрідним. Активну роль у ньому повинні грати численні елементи сучасної архітектури, існуючий пейзаж, пам'ятники архітектури, твори садово-паркового мистецтва, ландшафтна архітектура і зовнішній благоустрій, твори монументально-декоративного мистецтва, вечірнє світлове і колірне рішення міста, об'єкти реклами, а також облаштування міських вулиць і магістралей.

У зв'язку з цим особливу увагу фахівців звернено на ті елементи міського середовища, які повинні задовольняти естетичні, функціональні та культурні потреби людини, сприяти створенню сприятливих умов для його життєдіяльності

Комплексний благоустрій міста, його окремих районів і територій, їх насичення малими архітектурними формами - першочергове завдання архітекторів і дизайнерів.

Ця книга є практичним посібником для архітекторів і дизайнерів, студентів архітектурних і дизайнерських спеціальностей, що займаються плануванням і озелененням міських територій, розробкою дизайну та елементів обладнання міського середовища.

1.5 Архітектурно-просторова середу міста

Міське середовище являє собою складну функціонально-просторову систему нерозривно пов'язаних частин міста. У цій системі рівноправно взаємодіють як будівлі і споруди, так і простору вулиць, перехресть і площ. Крім того, в цю систему входить безліч інших складових: від унікальних творів монументально-

декоративного мистецтва до стандартних елементів міського обладнання та благоустрою.

Простір міста включає в себе строгі лінії проспектів і невеликі провулки, гігантські підприємства і тіністі парки, гранітні набережні і старі затишні двори. Все це представляє сьогоднішній вигляд міста, до якого людство йшло тисячоліття.

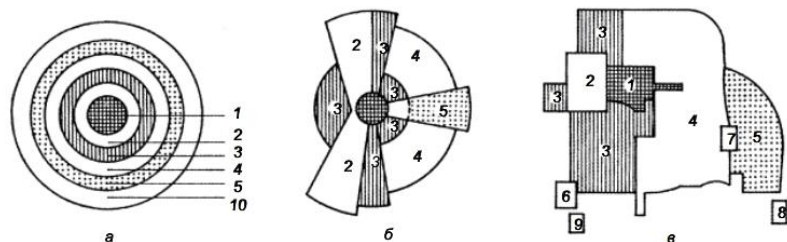
Соціальна життя суспільства, його ієрархічна структура і політичний устрій завжди реалізовувалися в просторовому середовищі міста. Місто, як простір для соціальних процесів, був практично їх матеріальним втіленням.

Ускладнення соціального та економічного життя суспільства, збільшення міст як за чисельністю населення, так і за розмірами території, підвищення ролі міського способу життя - все це істотно змінило соціально-просторову структуру міста. Змінюючись, місто формувалося відповідно до розвитку його соціальних і виробничих функцій.

Природно, що соціальні та виробничі процеси розвивалися з набагато більшою швидкістю, ніж та матеріально-просторова середовище міста, яка служила ареною для цих змін. Тому й існує конфлікт між соціальною структурою суспільства «консервативної» міським середовищем.

Вирішальну роль в перенесенні промислових підприємств в окрему зону і таким чином сприяла оздоровленню сельбищної території міст. Однак схема «праця - побут - відпочинок» не прижилася в силу простоти і елементарності форми визначення для занадто складних проявів людського життя.

Згідно концентрической моделі, всякий місто може бути представлений як система концентричних зон (кілець). Центральна зона, що являє собою зосередження міської активності, отримала назву центрального ділового району. Периферійна, п'ята за рахунком зона, включає в себе міські околиці, що складаються з невеликих селищ, жителі яких працюють в центральному районі. Між цими районами розташувалися ще три кільцеві зони: промисловий пояс, пояс дешевої забудови і пояс малоповерхової забудови кращої якості. (Мал. 1.5.1)

Мал. 1.5.1. Класичні моделі міської структури: а-концентрична модель, б -секторная модель, в -многоядерная модель; 1-центральный діловий район; 2-оптова торгівля і легка промисловість; 3-непорядковані житла; 4 -жіліща середньої якості; 5 -благоустроєні житла; 6-важка промисловість; 7-зовнішній діловий район; 8-житлові передмістя; 9-промислові передмістя; 10-зона маятникових міграцій.

Секторная і багатоядерні моделі краще відображають морфологію міста, якщо врахувати процеси міського росту і наявність цілої системи автономних міських центрів. Ці моделі являють собою послідовні наближення до опису міської реальності, які формувалися в міру того, як ця реальність розвивалася, все більше ускладнюючи.

Інші автори пропонують наступну **диференціацію міського середовища**: центр - серединна зона - периферійний райони.

Найвагомішим з точки зору виконуваних соціальних функцій є центр міста.

Центр відрізняється від решти частини міста велелюддям, інтенсивністю всіх процесів міського життя і своєю багатофункціональністю. У сучасних містах жвавість міського простору є реальним виразом високої концентрації різноманітних функцій. Така багатофункціональність робить центр сучасних міст універсальним для всіх і забезпечує необхідну свободу вибору для кожного. Необхідно відзначити саме жвавість і людність вулиць, високу відвідуваність різних закладів, розташованих у центрі. У центрі міст акумулюється весь культурний і науковий потенціал суспільства, відбувається взаємовплив різних видів виробництва, науки і культури, соціальних груп і типів поведінки.

Центр як соціально-просторовий елемент міста домінує над всіма іншими, периферійними районами і в підсумку визначає вигляд міста в цілому. Всі соціально-культурні здобутки та зразки виникають і концентруються в центрі, а потім

поширюються на периферію, освоюються нею. А заповненість архітектурного середовища центральних районів людьми є істотною умовою її емоційного впливу.

Саме в центрі міст з'являлися культурні та технічні новинки протягом всієї історії цивілізації. У центрах Флоренції, Генуї виникли перші банки і біржі. Перші театральні будівлі, поштамти, а також багатоповерхові універсальні магазини були побудовані в центрах Мілана, Болоньї. У центральній частині міст з'явилися перші трамваї, таксі і т. д.

У всіх міських процесах найважливішу роль відіграють не тільки центральні та периферійні, а й так звані серединні соціально-просторові елементи. Вони характеризують діяльність і психологічну орієнтацію людей, їх поведінку, тип просторового середовища і т. д.

Кожен з цих районів має певний комплекс соціокультурних функцій. Городянин знає план своєму повсякденному житті в місті день він вибудовує певне співвідношення між професійною працею, різними видами непрофесійних занять, побутом, спілкуванням, відвідуванням об'єктів культури та відпочинку і т. д. Це пов'язано з постійним вибором діяльності та занять, а також простору.

Природно, що центр в даному відношенні має найбільш високими показниками і являє собою тип простору, практично не має аналогів. Серединні райони також включаються в міські зв'язку при великій різноманітності видів діяльності.

При цьому в найбільш уразливому становищі перебувають периферійні райони, так як тут вибір соціокультурних об'єктів невеликий і активність городян значно знижується. Відповідно необхідний і диференційований підхід до благоустрою, обладнанню та оснащенню кожного з названих районів.

1.6 Структура сельбищної території

Крім центральної частини міста, периферії і серединної зони існують інші соціально-просторові освіти - квартали, мікрорайони і житлові райони, які в цілому утворюють селитебну територію міста .

Історично сформовані квартали міста - це ділянки, забудовані житловими будинками, оточені проїжджими вулицями і практично не пов'язані ні з якими іншими функціями, крім житлових.

З часом збільшення розмірів кварталів призвело до появи значно більш великою мікрорайонної структури міста. Внаслідок цього виникла одна з ключових проблем планування великого міста - правильна організація життя і побуту населення, що проживає всередині територій, обмежених міськими магістралями.

Мікрорайони стали острівцями міського простору, в рамках якого діти і люди похилого віку користувалися необмеженою свободою пересування, перебуваючи в цілковитій безпеці, так як тут було заборонено наскрізний рух швидкісного транспорту.

При цьому суворо регламентувалися відстані від житлових будинків до дитячих садків (радіус пішохідної доступності 200-400 м), шкіл (400-500 м), магазинів (500 м) і т. д.

Кілька мікрорайонів могли вже утворювати житловий район, в якому склад обслуговуючих установ значно розширений (поліклініки, лікарні, кінотеатри, універмаги, спортивні споруди і т. д.) Прагнення створити в мікрорайоні або житловому районі сприятливі умови для фізіологічних і психологічних потреб людини, однак, зовсім не означає задоволення його соціальних функцій, пов'язаних з діяльністю суспільства. Тому в останні роки у великих містах відмовилися від чисто житлового середовища, організованого за функціональним принципом. Її насичують елементами громадського призначення, місцями прикладання праці невиробничого характеру (в науці, освіті, проектуванні і т. д.), А також об'єктами культури, дозвілля і відпочинку. І тільки в результаті такого заповнення міське середовище стає повноцінною і насиченою.

Крім названих вище соціально-просторових елементів сельбищної території в міській структурі функціонують великі простори (промзона, зона відпочинку і дозвілля), а також окремі «точки тяжіння» городян. До них відносяться вокзали, станції метро, торговельні центри, ринки, спортивні та вузівські комплекси, багатофункціональні центри. Останнім часом в структурі багатьох міст з'явилися нові соціально-просторові елементи: пішохідні вулиці і пішохідні зони.

У місті повинні передбачатися простору для людського спілкування. Такі простору можна назвати громадськими: це площі, сквери, пішохідні вулиці та бульвари. Громадські простору здійснюють завдання трансляції міської культури від покоління до покоління.

Місто населяють тисячі людей різного віку зі своїм способом життя, інтересами, звичками і т. Д. Всі вони потребують в громадському просторі, відповідному їх індивідуальним потребам. Воно повинно бути досить комплексним і багатим, щоб задовольнити ці потреби. Громадські простору мають певної композиційної автономією і тому набувають особливої значущості як ділянки, що дозволяють полегшити орієнтацію в місті. Популярність цих ділянок та їх центральне положення сприяє тому, що і оновлення довкілля тут відбувається значно інтенсивніше, ніж в інших місцях.

Щоб проектувати громадські простору, необхідно враховувати всі особливості місця в ієрархії міських територій. Точки переходу з одного стану в інший, зв'язку зовнішнього з внутрішнім, відкритого із замкнутим визначають спосіб просторової організації середовища та функціональне підвищення рівня подібних просторів. Місто як середовище проживання людини повинен володіти достатнім ступенем різноманітності, яка забезпечила б кожному жителю необхідну свободу вибору типу діяльності та просторового оточення.

Контрольні питання:

1. Поняття «Дизайну міського середовища»
2. Функціонально-просторові різновиди міського середовища.
3. Класифікація міських просторів.
4. Ознаки типології громадських просторів.
5. З чого складається структура міста.
6. Місто як цілісно просторово-часова середовище людини.
7. Архітектурний вигляд сучасного міста.
8. Комплексний благоустрій міста.
9. Архітектурно-просторова середу міста.
10. Диференціація міського середовища.
11. Структура сельбищної території.
12. Квартали, мікрорайони і житлові райони міста.
13. Соціально-просторові елементи сельбищної території.

Тема 2. Поняття про систематизації та класифікації середовищних об'єктів

Розглянуті теми:

1. Поняття середовища
2. Види об'єктів середового проектування
3. Соціальні основи розвитку видів середовища
4. Формування архітектурно-дизайнерської середовища
5. Функціональні, конструктивні, естетичні принципи формування середовища.
6. Взаємозв'язок середовищних об'єктів

2.1 Поняття середовища

За типом освоєння людиною середу підрозділяється на:

- неусвідомлену, об'єктивно існуючу, - природну, сформовану природним чином без або з незначною участю людини. Об'єктом середового проектування не є;
- усвідомлену, суб'єктивно існуючу - штучну, створену з використанням різних методів. Може бути об'єктом середового проектування

середу, як об'єкт середового проектування,- все, що оточує людину і має вигляд штучно створеної комфортності. **Средовой підхід** - Метод освоєння проектувальником життєвого оточення споживача. Відповідно, діяльність і поведінку людини приймаються як центральний і визначальний фактор, що пов'язує окремі елементи середовища. Вихідна позиція даного підходу в дизайні - цілісний образ і функціональна організація середовища, з поданням про нерозривність форм поведінки і матеріальних структур. Середовищної підхід заснований на функціональній організації архітектури та дизайну і розглядає середовище як об'єкт проектування.

По відношенню до простору архітектурне середовище поділяється на:

- зовнішню, яка формує екстер'єр архітектурного об'єкта або утворює містобудівну одиницю;
- внутрішню, визначальну інтер'єр;
- інтегровану, яка є комплексним рішенням зовнішнього і внутрішнього середовища, що дає найбільш повне втілення творчого задуму.

За формуванню об'ємної структури архітектурне середовище може бути:

- відкрита,
- закрита,
- замкнута.

2.2. Види об'єктів середового проектування

Предметно-просторове середовище утворюють архітектурні та дизайнерські об'єкти у взаємодії з суб'єктом. Суб'єкт (індивід, група людей, співтовариство, народ або навіть людство) визначає рівень системної організації, на якому розглядається середу.

Класифікація об'єктів середового проектування:

По розміщенню в просторі:

- зовнішні - відкриті майданчики, парки, ландшафт (екстер'єр);

- внутрішні - внутрішній зміст будівель, споруд (інтер'єри).

За часом існування:

- історичні - сформовані не менше 50 років тому і мають культурно-історичне наповнення;
- сучасні - сформовані в останній час.

За типом комерційного використання:

- соціальні - з дотриманням усіх необхідних вимог, регламентованих в нормативній літературі ;
- комерційні - різного типу, з включенням, крім мінімально необхідних, додаткових елементів комфорту.

2.3. Соціальні основи розвитку видів середовища

Соціокультурні та економічні вимоги до проектування середовищних об'єктів і наповнення відображають реальні матеріальні і духовні потреби та нормативні критерії суспільства на даному етапі його історичного розвитку.

Формування середовища залежить від технічних і економічних можливостей, соціокультурної ситуації, споживчих вимог, виробничої та технологічної ситуації.

Архітектурне середовище формувалася протягом всього існування людини. Традиції як зодчества, так і оздоблення зовнішнього і внутрішнього середовища проживання людини накопичувалися століттями. Ці традиції, етнічні особливості формування середовища впливають на сучасні типи середовищних об'єктів.

Формування архітектурних середовищних об'єктів залежить від:

- природно-кліматичних характеристик місцевості;
- етнічного особливостей населення та місцевих традицій;
- естетичних цінностей, характерних для даного суспільства.

За своєю суттю дизайн носить комерційний характер. Важливе значення має естетизація та гармонізація об'єкта дизайнерського проектування

2.4. Формування архітектурно-дизайнерської середовища

Основні вимоги до формування архітектурного середовища:

- архітектурно-дизайнерські - художня виразність створюваного об'єкта;
- природно-кліматичні - дозволяють використовувати рельєф, рослинність, унікальні властивості клімату;
- етнографічні - виявляють традиційні для даної місцевості або групи людей форми декорування та організації середовища ;
- соціокультурні - враховують склад і специфіку групи або кількох груп, що використовують дане середовище (вік, рід занять, професію, захоплення, час) і можливу перспективу їх зміни;
- економічні - створюваний об'єкт повинен мати реальну матеріальну базу з можливим використанням сучасних методів і технологій;

- номенклатурні - містять необхідний перелік обов'язкових елементів (нормативні габарити і розміри, інженерно-технічні приміщення, існуючі незмінні параметри) і залежать від побажання замовника і нормативних вимог;
- забезпечення безпеки - пожежної (забезпечення своєчасної евакуації, виключення можливостей вибухів, особливо у виробничих середовищних об'єктах) , конструктивної (забезпечення незмінності архітектурно-конструктивної системи), екологічної;
- теплотехнічні - забезпечення нормального тепловлажностного режиму внутрішнього середовища (вельми важливе і обов'язкові вимога);
- фізико-технічні - визначають архітектурну світлотехніку, акустику, санітарно-технічні параметри.
- Важливим фактором для формування архітектурного середовища є вихідні конструктивні характеристики будівлі. До них відноситься:

Конструктивна схема:

- безкаркасні - будівлі з поздовжніми, поперечними або змішаними несучими стінами;
- з неповним каркасом - будівлі з несучими стінами з включенням несучих елементів каркасу;
- каркасна - будівлі та споруди з несучим каркасом;
- змішана - поєднання різних конструктивних схем.

Конструктивне рішення:

- збірне - будівлі, що складаються з великорозмірних конструктивних елементів, щитів;
- монолітне - будівлі, виконані з монолітного бетону, штучних матеріалів;
- збірно-монолітне - спільне використання збірних і монолітних конструкцій;
- об'ємно-просторове - використання модульних об'ємних ЕЛЕНТ типу «стакан», «ковпак», «труба».

2.5. Функціональні, конструктивні, естетичні та екологічні засади формування середовища

- **Функціональні принципи формування середовища** полягають в організації нормального функціонування середовища. Це, насамперед, зонування і організація потоків.
- **Функціональні зони** можуть бути організовані з чітким розмежуванням паралельно (коридор - аудиторії) або послідовно (анфіладний планувальні схеми, розподіл зон в аудиторії); або з суміщенням, коли зони поєднуються в просторі (вітальня-їдальня-спальня).

- Організація функціональних потоків залежить від кількості, типів і складу потоків і роду занять членів груп.
- **Конструктивні принципи** забезпечують надійність і безпеку архітектурного середовища (статична незмінюваність, надійність конструктивного рішення, технологія зведення об'єкта, його фізико-технічні властивості).
- **Естетичні принципи** засновані на композиційному рішенні середовищних об'єктів. Вони підкоряються законам архітектурної композиції, пропорціям людини і стилістичної концепції. Ритмічне членування складових об'єкта середового проектування, симетрія і асиметрія форм, пропорційність, співмасштабним елементів, контраст, домінанти та ін. Є відмінними засобами вирішення композиції середовища.
- **Екологічні принципи** формування середовища спрямовані, насамперед, на створення комфортності і безпеки житла і засновані на досягненні екологічної рівноваги.

Екологічна рівновага забезпечується:

- мозаїчністю - облік різноманіття території за ступенем стійкості до антропогенних навантажень;
- ієрархічністю - обов'язковість досягнення екологічної рівноваги в межах різних територіальних одиниць (забезпеченням нормативних санітарних зон об'єктів з виробничою шкодою);
- динамічністю - облік розвитку економіки і потреб населення, що викликають порушення рівноваги в екологічній системі.

2.6. Взаємозв'язок середовищних об'єктів

Взаємозв'язок об'єктів забезпечується співвідношенням форми, функцій та наповнення. Тут необхідно осмислення соціальних завдань і місця дизайну в сучасній культурі. Творча позиція дизайнера визначальним критерієм оцінки, проблеми образу і засобів його втілення.

Формування обсягу архітектурного середовища може відбуватися як за рахунок природного рішення, так і за рахунок штучної візуалізації середовища.

Види обсягів архітектурного середовища:

- відкритий обсяг - формується відсутністю або утаєнням кордонів, площин, обмежують простір;
- закритий обсяг - формується чітко вираженими межами, площинами;
- замкнутий об'єм - формується шляхом закриття зони напрямки просторового руху архітектурного об'єкта;
- перетікає обсяг - формується плавним переходом з однієї форми в іншу;
- пересічні обсяги - як би накладаються один на інший.

Дизайн, як проектна художньо-технічна діяльність, заснована на середовому підході, визначає зв'язки між об'єктами. Ці зв'язки можуть бути розглянуті за такими параметрами:

- тривалість використання середовища - постійна, тимчасова, сезонна;
- домінуюча функція - проживання, робота, відпочинок, комбіноване використання;
- стилістична адаптація - традиційна, класична, інноваційна, що використовує різні сучасні стилі і напрямки дизайну.
- Об'ємно просторова структура взаємозв'язку приміщень - одинична, паралельна, послідовна, тупикова, замкнута.

Контрольні питання:

1. Поняття середовища. За типом освоєння людиною.
2. Середовище, як об'єкт середовищного проектування
3. Види об'єктів середовищного проектування
4. Предметно-просторова середовище
5. Класифікація об'єктів середовищного проектування
6. Соціальні основи розвитку видів середовища
7. Соціокультурні та економічні вимоги
8. Формування архітектурно-дизайнерської середовища
9. Основні вимоги до формування архітектурного середовища
10. Функціональні, конструктивні, естетичні принципи формування середовища.
11. Функціональні принципи формування середовища
12. Екологічна рівновага
13. Взаємозв'язок середовищних об'єктів
14. Формування обсягу архітектурного середовища